

Hoger Instituut voor Opvoedkundige Wetenschappen

Academiejaar 2019 – 2020

Cursus omgaan met diversiteit

Mechelen - CVO Crescendo, Vaartdijk 86 te 2800 Mechelen

Sessies:

1. Ongelijkheid en sociale uitsluiting in het onderwijs.

Maandag 7 oktober 2019 (17.30 u. - 20.00 u.)

Tijdens deze sessie scheppen we eerst een conceptueel kader: (on)gelijke kansen, (on)gelijke behandeling, (on)gelijke uitkomsten waarbij gefocust wordt op de rol van taal en meertaligheid in dat gegeven en er heel veel linken gelegd worden met diversiteit. Er wordt daarbij ook ingegaan op de rol van differentiatie en evaluatie, en de participatie tussen ouders, school en kinderen. Aan de hand daarvan bespreken we enkele oorzaken van ongelijkheid in het onderwijs, alsook strategieën om die oorzaken aan te pakken.

Gastdocent: Orhan Agirdag, is professor onderwijs en samenleving aan de KU Leuven en universitair docent aan de Universiteit van Amsterdam.

2. Positieve identiteitsontwikkeling. Discriminatie, racisme, klachtenbehandeling in het onderwijs. Intercultureel onderwijs als bouwsteen voor omgaan met diversiteit.

Maandag 14 oktober 2019 (17.30 u. - 20.00 u.)

Hoe staan de leerlingen tegenover de aanwezigheid van mensen met een migratieachtergrond op school en in de samenleving? Hoe voelen leerlingen met een migratieachtergrond zich op school en in de Vlaamse samenleving?

Hoe zorg je voor een pedagogisch veilig klimaat voor alle leerlingen?

Een degelijke aanpak van deze thematiek draagt bij tot de kwaliteit van het onderwijs. Ze verhoogt het vertrouwen van de ouders in het onderwijs en versterkt de samenwerking tussen alle onderwijsbetrokkenen. Ze verbetert onrechtstreeks de leerresultaten van de leerlingen en hun ouders.

Tijdens deze workshop komen volgende themata aan bod: hoe jongeren en leerkrachten van tools voorzien om de identiteitsontwikkeling op een positieve manier te doen verlopen. Hoe discriminatie

aan de schoolpoort en op school vermijden. Waar kan een ouder of een leerling terecht met vragen en klachten over discriminatie in het onderwijs? Hoe kan de school preventief en creatief omgaan met klachten?

Er wordt tijdens deze sessie gebruik gemaakt van herkenbare cases. De deelnemers worden via indringende en in het onderwijs bruikbare methodieken actief betrokken.

Gastdocent: Marc Laquière is pedagogisch raadgever bij het FMV en bij de IQRA-school.

3. Armoede en onderwijs

Maandag 21 oktober 2019 (17.30 u. - 20.00 u).

De impact van armoede op de onderwijsloopbaan van kinderen is groot. Nochtans kan onderwijs het verschil maken. In plaats van sociale ongelijkheid te reproduceren kan onderwijs actief meewerken aan het realiseren van meer sociale gelijkheid. Het kan een hefboom zijn voor gezinnen in armoede om volwaardig te participeren aan onze samenleving. Het blijft echter een complex en moeilijk verhaal. Sommige leerkrachten, sommige scholen slagen hier wonderwel in, andere niet.

We verkennen kort het thema vanuit een problematiek van achterstelling en achterstandsverwerving. Hoe kunnen we hiermee aan de slag? Waar liggen mogelijkheden? Wie zijn onze medestanders? Waar situeert het CLB zich in dit verhaal?

Enkel vanuit een geloof in krachten van mensen en een positieve samenwerking met alle betrokkenen kunnen er stappen gezet worden in de goede richting.

Opbouw van de sessie:

- Wat is armoede?
- Hoe ervaren mensen in armoede onderwijs? Welke impact heeft armoede op een kind?
- Achterstelling en achterstandsverwerving als aandachtspunten binnen onderwijs (Ides Nicaise)
- Welke middelen heeft onderwijs om hier aan te werken: een kort overzicht van beleidsmaatregelen onderwijs.
- Het CLB als medestander en flankerend onderwijsbeleid als extra ondersteuning.
- Wat kunnen wij als school en leerkrachten doen om hieraan te werken? Problemen en mogelijke handvatten om aan de slag te gaan: leefwerelden - ouderparticipatie – schoolkosten – taal en communicatie – kleuterparticipatie – gezondheid/voeding/hygiëne-zittenblijven en buitengewoon onderwijs – dienst- en hulpverlening –...

Gastdocent: Van den Mooter Marleen. Begeleider diversiteit. Vrije-CLB-koepel.

marleen.vandenmooter@vrijclbnetwerk.be

4. De Brede School

Maandag 4 november 2019 (17.30 u. - 20.00 u).

In deze sessie zoemen we in op het referentiekader: wat is een 'Brede School' en waarom starten ermee? We leggen de link met diversiteit en werken aan gelijke onderwijskansen. Aan de hand van

voorbeelden verkennen we de inhoud van de 'Brede School' en de manier waarop een samenwerkingsverband tot stand komt.

Gastdocent: Lia Blaton, Onderwijscentrum Gent -- team Brede school.

5. Islam en onderwijs

Maandag 18 november 2019 (17.30 u. - 20.00 u).

In deze sessie worden vragen omtrent islam en onderwijs in Vlaanderen beantwoord. Heel veel scholen, leerkrachten, CLB-medewerkers, ouders, leerlingen... hebben vragen over hoe je in de praktijk best omgaat met allerlei vragen die een religie zoals de islam oproept.

Deze workshop staat stil bij:

- Wat is de religieuze en culturele achtergrond van wat de islam vraagt? Wat is voor moslims halal (toegestaan) en wat niet, en waarom?
- In hoeverre kan of moet je als moslim daaraan tegemoet komen?
- Wat met de vele vragen omtrent al dan niet gescheiden zwemmen, aangepaste leerinhoud (evolutieleer versus scheppingsverhaal), kooklessen, seksuele voorlichting, muziek,...), halal eten, bidden op school, deelname aan bos- en zeeklassen, de ramadan, het vak islam, medische raadplegingen-vaccineren, ouderbetrokkenheid, islamitische feestdagen, hoofddoeken, conflicten op school,...?
- Wat zijn mogelijke tekenen van radicalisering, hoe ga je daarmee om, hoe kan je radicaal gedachtengoed voorkomen?

Gastdocent: Khalid Benhaddou is imam, islamleerkracht, coördinator van het netwerk islamexperten, voorzitter van het Platform Vlaamse Imams.

6 Taalbeleid en meertaligheid op school?

Maandag 25 november 2019 (17.30 u. - 20.00 u).

Heel wat leerlingen in ons onderwijs zijn meertalig. Thuis spreken ze bijvoorbeeld Turks, met hun vrienden spreken ze jongerentaal en op school leren ze Nederlands. Om hen bij het leren van het Nederlands te ondersteunen, voeren we op school we vaak een eentalig taalbeleid gericht op het Nederlands, maar werkt dat wel? Moeten we meertaligheid ont-armen of net omarmen? En waarom zouden we voor het een of andere kiezen? In deze sessie bekijken we hoe we het best met meertaligheid op school kunnen omgaan. Dat doen we aan de hand van resultaten uit onderzoek en concrete praktijkvoorbeelden. Na deze sessie heb je kennisgemaakt met inzichten in hoe meertaligheid een plaats kan krijgen in het taalbeleid van een school en in het leerproces van de leerling, en wat dit allemaal voor je eigen onderwijspraktijk kan betekenen.

Gastdocent: Griet Ramaut, Pedagogische begeleider zorgcoördinatie Basisonderwijs - AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen.

Griet Ramaut werkt sinds 2013 als algemeen zorgcoördinator bij het Stedelijk Basisonderwijs Antwerpen. Voordien was zij 20 jaar werkzaam aan het Centrum voor Taal en Onderwijs (KULeuven)

waar ze o.a. materiaal ontwikkelde voor anderstalige nieuwkomers en als onderzoeker het Thuistaalproject in Gent evalueerde.

7. Inclusief onderwijs, gewoon en buitengewoon onderwijs, uitbouw van een zorgbeleid (met aandacht voor M-decreet).

Maandag 2 december 2019 (17.30 u. - 20.00 u)

Het M-decreet:

- situering (internationaal, wat er aan vooraf ging)
- implicaties voor het onderwijslandschap
- implicaties voor jongeren en ouders

Inclusie, participatie, ondersteuning en redelijke aanpassingen:

- input uit onderzoek
- In de klas: hoe kan het werken?
- inspirerende voorbeelden
- oefeningen

Gastdocent: Evelien Leyseele, orthopedagoge, was 6 jaar PAB-assistent in inclusief onderwijs, 2 jaar ondersteuner type 2, werkte in een CGG en momenteel aan de slag bij Steunpunt voor Inclusie (informeert, coacht en bemiddelt op vraag van ouders).

8. Rechten van en ouders, ouderbetrokkenheid, schoolbetrokkenheid; leerlingen en ouderparticipatie

Maandag 9 december 2019 (17.30 u. - 20.00 u).

Heel wat schoolteams zien het belang in van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie. Scholen en ouders hebben immers hetzelfde doel voor ogen: het welbevinden en welzijn van de kinderen. En dat geldt evengoed voor ouders met een migratieachtergrond of ouders die leven in armoede. Naast de theoretische aspecten van ouderbetrokkenheid/schoolbetrokkenheid, de wisselwerking tussen formele en informele ouderparticipatie en de huidige stand van de regelgeving, reiken we tijdens deze workshop heel wat praktische handvatten aan voor de realisatie van een *'educatief partnerschap'*. Een proces waarbij scholen en ouders streven om elkaar wederzijds te ondersteunen en waarbij ze zich engageren om hun bijdrage op elkaar af te stemmen.

Er wordt tijdens deze sessie gebruik gemaakt van herkenbare cases. De deelnemers worden via indringende en in de onderwijspraktijk bruikbare methodieken (situatiespel of het gebruik van incidenten) actief betrokken bij dit thema. Speciale aandacht gaat naar - hoe je als leerkracht / schoolteam – kinderen en ouders actief en op een niet bevoogdende manier kunt betrekken bij de school.

Gastdocent: Marc Laquière, pedagogisch raadgever bij het FMV en bij de IQRA-school.

9. Herhalingsessie. met terugkoppeling naar de eigen onderwijspraktijk. Bespreking van de transfer tussen wat er in de opleiding besproken werd en wat er in de klas echt gebeurt.

Datum: nog af te spreken